

Аналітична довідка
за результатами анкетування здобувачів освіти освітньо-професійних
програм 013.00.01, 1.А3.00.01, 2.А3.00.01 Початкова освіта
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти
у 2025 році

Проведення анкетування щодо подолання освітніх розривів у 2025 році на ОПП 013.00.01 Початкова освіта в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка пов'язане: по-перше, зі змінами освітнього середовища, що створюють психологічні бар'єри, негативно впливають на мотивацію до навчання та ефективність освітнього процесу; по-друге, з воєнним станом, що спричинив порушення системності навчання, а подолання освітніх розривів є необхідною умовою забезпечення стійкості освітньої системи, її здатності адаптуватися до кризових умов і реалізовувати принципи рівного доступу, безперервності та якості освіти; по-третє, з психологічними наслідками війни – стрес, тривожність, емоційне виснаження, що знижують когнітивну активність студентів, ускладнюючи процес формування фахових компетентностей.

В опитуванні взяло участь 172 респонденти спеціальності «Початкова освіта», серед яких студенти бакалаврату (69,5%), а магістратури (30,5%).

Поняття **“освітні розриви”** (41,9%) респондентів пов'язує зі *зниженням власних результатів навчання у порівнянні з довоєнним періодом*, а 58,1% – із *зниженням мотивації до навчання*. Це засвідчує, що емоційно-психологічні фактори є не менш значущими, ніж академічні.

Студенти найчастіше відзначали освітні розриви у таких сферах навчальної діяльності:

- **теоретична підготовка** (26%);
- **практичні вміння** (33,7%);
- **дослідницька діяльність** (31,4%);
- **фахові методики/предметні дидактики** (29,1%).

Серед ключових причин освітніх розривів респонденти назвали:

- **технічні труднощі** (56,5%);
- **недостатню самоорганізацію** (27,9%);
- **зниження мотивації** (29,1%).

Як бачимо, основні чинники мають комбінований характер: поєднують організаційні, технічні та психологічні бар'єри.

Вияв впливу воєнного стану на якість освітнього процесу здійснювався за шкалою оцінювання від 1 до 5, де: 1 – значно погіршив; 2 – дещо погіршив; 3 – не вплинув; 4 – дещо покращив; 5 – значно покращив:

- **якість засвоєння теоретичного матеріалу** – у більшості випадків *дещо погіршилась* (оцінки 1–2 – 28%);
- **розвиток практичних умінь** – *теж часткового погіршився* (24% оцінили на рівні 1–2);
- **мотивація до навчання** — істотно знижена (понад 48% на рівні 1–2).

Водночас близько 30% здобувачів освіти відзначили, що війна стимулювала розвиток *самоорганізації, стресостійкості й гнучкості*, тобто набуто компетентностей, важливих для сучасного педагога.

За даними анкетування, найвагомніше вплинули на освітні розриви:

- **перебої з електропостачанням та інтернетом (63%);**
- **психологічний стан — тривога, стрес, страх (61%);**
- **фізіологічні наслідки — недосипання, втома (62%);**
- **перерви у навчанні через тривоги (49%);**
- **відчуття невизначеності майбутнього (50%).**
- **волонтерська робота, інша діяльність пов'язана з війною (20%)**

Серед власних причини, які пов'язані з воєнним станом, вплинули на освітні розриви такі, як (відриті відповіді студентів): недосипання, постійні обстріли, постійні переживання за рідних/дітей, низький рівень відпочинку, потреба почати раніше працювати, втрата відчуття безпеки, депресія, страх за себе, відсутність електроенергії, очікування найгірших ситуацій та зменшення концентрації на навчанні

Актуальними видами підтримки для студентів спеціальності початкова освіта станом на листопад 2025 р. є?

- **психологічна підтримка – 58,1%;**
- **академічна підтримка – 32,6%;**
- **технічна підтримка – 32,6%;**
- **гнучкий графік навчання – 79,1%;**
- **компенсаторні групи – 1,2%;**
- **наставництво – 29,%.**

Отже, психологічні та технічні чинники найбільше впливають на освітні розриви, зокрема й на якість освіти.

Ресурси або інструменти, які найбільше допомагають в подоланні освітніх розривів, відзначені такі:

- **Електронні навчальні курси на платформі Moodle – 53,45 %;**
- **Відеолекції – 36%;**
- **Консультації – 30,2%;**
- **Інтерактивні завдання – 40,7%.**

«Попри складні умови, мені вдалося організувати підготовку стабільно завдяки онлайн-ресурсам і гнучкому графіку занять» (коментар здобувачки освіти).

Що Ви робите зараз, щоб компенсувати освітні розриви?

- *я складаю власний план повторення тем, використовую електронні освітні платформи (ЕНК, YouTube, Prometheus, EdEra);*
- *повторюю навчальний матеріал і активно працюю над практичними завданнями;*
- *звертаюся до викладачів, щоб краще зрозуміти теми й надолужити пропущене;*

- працюю за спеціальністю, практика допомагає подолати освітні втрати;
- активно підвищую свій фаховий рівень, беру участь у вебінарах та педагогічних заходах, а також удосконалюю власні методики навчання й адаптації матеріалу до потреб учнів.

Аналіз результатів дозволяє зробити **висновки**:

1. Зниження мотивації та психологічна втома є провідними факторами освітніх розривів.
2. Практична та дослідницька компоненти підготовки вчителів початкових класів зазнають найбільших розривів.
3. Гнучкість освітнього процесу (змішане навчання, індивідуальні графіки) частково компенсує негативний вплив.

4. Посилення психолого-педагогічного супроводу, розроблення адаптаційних стратегій сприяють підтримці студентів у кризових умовах.

У зв'язку з цим на засіданні кафедри початкової освіти №12 від 05.11.2025 р. було визначено та обговорено освітні інструменти, які є дієвими для подолання освітніх розривів, а саме:

- виявлення та діагностика освітніх розривів (система моніторингу);
- реалізація викладачами флагманського проєкту ФПО «Травма інформоване навчання студентів: інноваційно-педагогічні практики, супровід, підтримка»;
- постійне наповнення/оновлення ЕНК на платформі Moodle;
- освітнє середовище ФПО, «осередки підтримки», що враховують різні стартові можливості студентів (тьюторство, менторство, супервізія): Центр інноваційних освітніх технологій, Наставницька студія НУШ, Студія педагогічної супервізії, Наставницькі сесії під час виробничої практики;
- активізація співпраці з початковими школами для організації виїзних занять, різних видів практики, що допомагають студентам без «розриву» переходити до професії.

Для ефективного подолання освітніх розривів у підготовці майбутніх учителів початкових класів на ФПО постійно здійснювати комплексне поєднання освітніх інструментів діагностика – цифрові платформи – освітні осередки підтримки і супроводу.